

DE 'GAINSBOURG VAN DE POLITIEK' ALS ROLMODEL

Met de dood van Michel Daerden nemen we afscheid van een, welja, nogal apart politicus. Staat zijn overlijden symbool voor het einde van een 'bepaalde' manier om aan politiek te doen? Ergens wel, zegt **PASCAL DELWIT**, al blijft de toegankelijkheid die Daerden tentoonspreidde onmisbaar in de huidige politiek.

Wat politici kunnen leren van Michel Daerden

PASCAL DELWIT

Wie? Politicoloog aan het Centre d'étude de la vie politique (ULB).

Wat? Michel Daerden was allicht de laatste in zijn soort die zich een soortgelijk imago kon aanmeten, maar er vallen ook lessen te trekken uit zijn stijl.

Waarom? Als de kloof tussen burger en politiek toeneemt, kan een benaderbaarheid à la Daerden die helpen te dichten.

Het overlijden van Michel Daerden maakte heel wat emoties los in Franstalig België, en dan met name in de provincie Luik. Daar was hij dan ook buitengewoon populair geworden, vooral na de gemeenteraadsverkiezingen van 2006, wat bevestigd werd door een buitengewoon groot aantal voorkeurstemmen in de verkiezingen van 2007 en, meer nog, in die van 2009 en 2010. Maar die populariteit is vrij recent, dat moet gezegd. Paradoxaal genoeg bereikte ze haar hoogtepunt toen Daerdens politieke ster al aan het tanen was.

Tot in de late jaren negentig was Michel Daerden veeleer een voorbeeldige partijsoldaat, die zijn politieke basis in de eerste plaats in Ans had, de gemeente waar hij burgemeester van was geworden. Daerden had gewerkt aan de pacificatie van de Luikse PS-federatie in de jaren 1990, na de traumatische moord op André Cools in 1991.

Het is trouwens niet de enige paradox in het carrièrepad van Michel Daerden. Zijn populariteit heeft veel te danken aan zijn buitengewone vermogen om in de media net uit te spelen wat een ernstige handicap had kunnen zijn: een zekere voorliefde voor de drank. Daerden heeft die rol omhelsd. Meer zelfs, hij heeft er elk podium mee bespeeld dat hij kon bespelen.

De Waalse kwaal

Hij is daar in Vlaanderen vervolgens op vastgepind, en deels ook in Franstalig België, als een incarnatie van 'de Waalse kwaal' of als rechtvaardiging van de superioriteit van het goede bestuur in Vlaanderen – ook al was hij misschien wel de Franstalige politicus die het dichtst bij het 'Vlaamse mediamodel' stond. Hij nam deel aan populaire televisieprogramma's en liet zich de aandacht van de populaire pers gewillig, maar niet zonder zelfspot welgevallen. Hij liep daarbij een vrij klassiek communicatieparcours, althans volgens Angelsaksisch model, dat in de Franssprekende wereld evenwel minder op prijs wordt gesteld. Kortom, hij was een soort politieke dinosaurus die wél op een moderne manier wist te communiceren.

Al moet dat beeld uiteraard gerelativeerd worden. Daerden is niet altijd beschouwd als een dinosaurus en zijn imago van sympathieke zuipschuit, 'de Gainsbourg van de politiek', begon rafels te vertonen. Bovendien had hij in de PS en in haar Luikse federatie gevoelig aan

politiek gewicht verloren. In december 2011 werd hij niet opnieuw uitverkoren voor de equipe van ministers. En nog saillanter, hij kon niet verhinderen dat er in zijn eigen gemeente met succes een motie van wantrouwen tegen hem werd ingediend.

Zal hij de laatste vertegenwoordiger van een bepaalde manier van aan politiek doen blijken te zijn geweest? Die vraag kan tegelijk met ja en nee worden beantwoord.

Van alle Franstalige politici stond Daerden misschien wel het dichtst bij het 'Vlaamse mediamodel'

Als we er rekening mee houden dat de verwachtingen ten aanzien van politici, niet in de laatste plaats van plaatselijke politici, tegenwoordig een stuk hoger liggen dan vroeger, dan lijkt het profiel van Michel Daerden achterhaald. Plaatselijke politici moeten meer dan ooit blijken geven van managerscapaciteiten, moeten hun beleid kunnen inpassen in Europese projecten of die zelf aandragen, hun stad met zin voor innovatie kunnen besturen of partners uit cultuur of bedrijfsleven kunnen aantrekken. Zo bekeken is het duidelijk

dat het 'imago' van Michel Daerden, zijn 'rol', zijn 'personage', niet spoorde met die verwachtingen. Je kunt trouwens goed zien hoe in de gemeentepolitiek het profiel van de bewindsploegen steeds meer verandert.

Ook in de Belgische context moet de vraag met ja beantwoord worden: het imago van de Franstalige politici in Vlaanderen of dat van de Nederlandstalige in Franstalig België wordt steeds belangrijker, wat als gevolg heeft dat een bepaalde soort politiek personeel wordt gevormd en kan gedijen.

De Kloof

Maar daar staat weer tegenover dat andere aspecten van Michel Daerdens persoonlijkheid onmisbaar blijven. De belangrijkste daarvan is toegankelijkheid. Deze dagen neemt de politieke participatie in Europa duidelijk af, er gaapt een steeds grotere kloof tussen de politieke klasse en brede lagen van de samenleving. De directe aanspreekbaarheid en benaderbaarheid van politici is een belangrijk element in het antwoord op die kwestie.

Als je hem aan deze maatstaf afmeet, zal Michel Daerden zeker niet een van de laatste exponenten van die benaderbaarheid blijken te zijn. Veel politici vinden die van cruciaal belang en letten er dan ook op dat ze geregeld aanspreekbaar zijn voor de gewone burger. Ze lopen dan wel het risico dat ze daarin zekere grenzen overschrijden, of geen noemenswaardig privéleven meer overhouden, maar dat moeten ze erbij nemen. De belangrijkste Franstalige politici stellen zich lokaal dan ook zeer benaderbaar op: denk aan Elio Di Rupo, Rudy Demotte of Charles Michel. Ze hechten daaraan, omdat ze het van wezenlijk belang vinden om aan politiek te kunnen doen.